

Helena — Iz lepih časov — Dunajski večeri — Romance — izpregovorimo več prihodnjč; priporočamo pa jih danes najtopleje izobraženemu našemu občinstvu.

Oton Zupančič. Čaša spojnosti. Cena 1 gl., po pošti 1 gl. 5 kr. Založil Lavoslav Schwentner. Natisnila »Narodna tiskarna«. V Ljubljani, 1899. Ravnokar pred sklopem lista smo prejeli za veliko noč že druge poetične pisanke jako okusno in moderne oblike. Znani »Zvonov« pesnik (Nikolajev) nas je razveselil s to zbirko pesmi, ki obsegajo na 110 straneh tele kroške: Albertina — Zimski žarki — Steza brez cilja — Seguidille — Bolne rože — Jatro — Romance. — Knjigo krasi naslovni list, ki ga je narisal arhitekt Ivan Jager. O vsebini lepe knjige prihodnjč več, za sedaj pa bodi priporočena vsem ljubiteljem Nikolajeve muze.

Donesek k slovstveni zgodovini 18. stoletja. Knjižnica benediktinskega samostana admontskega hrani slovensko-nemški slovarček (galerija, omara 99., št. 105.), kateri do sedaj še ni bil nikjer omenjen. Naslov mu je: Ein kleines | Wörterbüchlein | nämlich | windisch- und deutscher | Sprache | — | Ein Mala | BENEDEKTINER | Nemisch | Slovinskiga, ina Nemshkiga | Ješka | — | Maiteburg. | zu finden bei Joseph Mersinger, bürgerl. Buchbinder | und Buchhändler, 1789. m. 8°. str. 112.

Slovar, kateri obsega 35 strani, je razdelil neimenovan pisatelj v oddelke, katerih se vsaki začenja s črko A, vendar se abecednega reda ni dosledno držal. Prvi dve strani zavzemajo krotka imena, n. pr. Dismas, Engelbert, Ertrud, Hippolytus, Kilian, Norbert, Olympius, Presdochim, Radigund i. t. d., večji del imena tuja slovenskemu duhu, katera tudi kažejo, da je bil pisatelj brzkone duhovskega stanu. V ostalem ima slovar besede, katere se v navadnem življenju najčešče račijo; zadostuje, da se slovarjevo bistvo spozna, ako podam malo zbirko besed: Shivod, der Leib, Shinek, das Genick, Zholu, die Stirn, Vuhu, das Ohr, Paplat, die Schie, Vodovz, der Witwer, Brad, der Bruder, Kavz, der Weber, Pözh, der Ofen, Groft, die Weitraube, Srakonoga, der Himmelshau, Weer, der Fenchel, Pfenich, Wih, das Pisenrohr, Vodu, unvermacht, spoor, Wedlejerje, das Seitenstechen, Vav, der Ochs, Reznar, der Etrich, Kuff, die Amfel, Wrast, Jam, der Ulmbaum, Hudopjer, die Fladermaus, Qvas, der Sauer- teig, Vedozh, wissend, Wejshat, siehen, Wrot, die Uiberfahrt, Predni (Sadni) padov, das fordere (hintere) Gefell, Steff, der Bisch, Eibisch, Kofovitisa, der Rittersporn, Meshish, die Hauswurz, Strastivnik, der wilde Feldsafran, Otkro- shenza, die Brombeere, Gladesh, Erdpfriemen, Bela Zhemerika, die weiße Ninš- wurz. Mislim, da ti zgledi zadostujejo.

Za slovarjem sledijo na str. 39. poučni kmetijski sestavki, deloma v dvo- govoru. Kot primer bodita: Dva pogovorna Masha. Parjatev, kam gresh ti? Jesi (stavčeva napaka mesto t) grem v' Meštu. Ješ ranu tude v' Meštu grem. Pojdma toku v' kub, bude nama krajski shaff. Kaj imash ti v' Mešti opravit? Ješ im shi pred sbtlenajšim Dneva veliko Mečl, Sekirne,imu Motkine toparishe, nika- tiere Shajtrige, tri Sany, tudi nikatiere Brase, en okuvani Plug, volne Kolešfe, imu dve kripi Vogla noter poslav. Na to visho, dokler ti tolku Rezhni na odajo imash, bodesh velika Denarjev ger d'adigra. To ti posh prav dobru blu: jest morem tudi veliko von dati i. t. d. — Mogoče, da si je pisec vzel za vzorec M. Pohlina slovar (1782), žigar naslov se glasi tudi »besedišče«: »Tu mala Besedišhe treh jesikov«; toda ker Pohlinaove knjige nštem imel pri roki, ne morem nič gotovega povedati.

Šmid.

Koledar Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani za navadno leto 1913. Izdalo in založilo vodstvo. V Ljubljani, 1912. 8°. 190 str. + inserati. Cena 1 K 20 v.

Poleg temeljitega vestnika o delovanju naše šolske družbe prinaša koledar črtico o gdč. Milki Mankočevi, ki je letos v Trstu slavila petindvajsetletnico svojega neumornega narodnega dela. A. Beg je očrtal „Zgodovino Družbe sv. Cirila in Metoda na Koroškem“, ki je bila nekđaj slavna in častna za koroške Slovence; pisatelj je mnenja, da kažejo znamenja zadnjih časov, da bodo zmagali zdravi nazoni nad slepo strankarsko strastjo. — Posebno vrednost daje koledarju Rih. Orla narodopisni in jezikoznanski očrt „O Rezijanih“. Ciril Petrovec je opisal „Naš napredek v Trstu“, ki navdaja vsakega zavednega Slovenca s ponosom.

Slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček. Sestavila dr. Jakob Sket, c. kr. vladni svetnik, in Štefan Podboj, c. kr. profesor. Celovec 1912. Tisk in založba tiskarne Družbe sv. Mohorja. M. 8°. 416 str. Cena vez. 2 K 40 v.

Slovarček je popolnjen ponatis iz „Slovenisches Sprach- und Übungsbuch“, ki je izšel letos v sedmi predelani izdaji. V prvi vrsti je knjižica namenjena Nemcem ki se uče slovenščine, zato je dodal sestavitelj v slov.-nemškem delu slovenskim samostalnikom in pridevnikom še potrebne končnice in označil perfektivne glagole. Za Slovence bo delo manj porabno, ker nemškim samostalnikom ni dodan člen. Slovarček zaključuje seznam najvažnejših osebnih in zemljepisnih imen.

P. Novak.

Dr. Jovan Skerlić, Istorija nove srpske književnosti. S. B. Cvijanović u Beogradu, 1912. 8°. VII+288 str. Cena broš. 3·50 din.

Skerlić, profesor srbske književnosti na vseučilišču v Belgradu, je znan pisatelj v srbski književnosti. Že lepa vrsta študij o srbski literaturi je izšla izpod njegovega peresa. Izmed novejših del omenjam monografijo o srbski književnosti XVIII. veka (1909) in temeljito študijo o zgodovini srbskega tiska od l. 1791.—1911. — Najnovejše Skerličevo delo je le posnetek večje srbske literature, ki izide drugo leto. Kakor nam pravi pisatelj sam, obsega zgodovino srbske literature v ožjem zmislu t. j. samo ono, ki je nastala v teku 18. stoletja pri pravoslavnihi Srbih na Ogrskem in se razvila pri srbo-hrvaškem pravoslavnem delu. Zato ne govori o lokalnih literaturah 18. stoletja, o bosanski in slavonski, in najnovejši hrvaški literaturi. Te lokalne književnosti niso vplivale na razvoj srbske literature in najnovejša hrvaška se je razvila v popolnoma samostojno književnost. Seveda to obžalujemo, ker moramo stremiti za tem, da se najde tudi v književnosti srbsko-hrvaškega naroda edinost.

Knjigo je razdelil na pet poglavij: racionalizem, od racionalizma k romantiki, romantika, realizem in današnja književnost. Vsak odstavek se prične z informativnim zgodovinsko-kulturnim pregledom, ki nam kaže različne vplive na literaturo posamezne dobe. Iz teh pregledov dobiš ne le jasen pregled o literarnem gibanju, temveč tudi pogled v kulturni razvoj srbskega naroda. Tem pregledom slede krajše ali daljše biografije važnejših pisateljev posameznih dob. Tako je z literarno zgodovino združena tudi bio- in bibliografija, kar opravičuje dejstvo, da je knjiga namenjena v prvi vrsti šolskim potrebam. Knjiga je pisana v modernem duhu, jedrnatem jeziku in se čita zelo prijetno. Bodi torej priporočena vsem Slovencem, ki se zanimajo za razvoj srbske književnosti.

Dr. R. Molè.

Književne novosti. Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg sta izdala II. zvezek „Biblioteke pisateljev sedanje dobe“, ki vsebuje Milana Puglja „Uro z angeli in druge prigodbe“. — Na željo prijateljev Aškerčeve muze izda Narodna tiskarna še pred Božičem njegovo posmrtno delo „Atila v Emoni“ v posebni knjigi, v običajnem formatu njegovih pesnitev. Za lažje umevanje bodo knjigi dodane potrebne opombe.